

ACADEMIA ROMÂNĂ

INSTITUTUL DE FILOLOGIE ROMÂNĂ
„A. PHILIPPIDE”

**BULETINUL
INSTITUTULUI DE FILOLOGIE ROMÂNĂ
„A. PHILIPPIDE”**

Anul XIX, nr. 1

IAȘI

ianuarie–martie 2018

CUPRINDE:

- Activitatea departamentelor
- Studii, articole, recenzii
- Structură și organigramă
- Comunicări științifice
- Granturi, proiecte, burse
- Arhivele departamentelor
- Cărți, ediții
- *Varia*

PROIECTE DE CERCETARE

În trimestrul I al anului 2018:

♦ În **Departamentul de lexicologie–lexicografie** s-au derulat cercetările planificate din cadrul programului prioritar al Academiei Române *Tezaurul lexical al limbii române*, cu cele două proiecte de cercetare: *Dicționarul limbii române (DLR)*. Serie nouă. *Litera C, varianta informatizată și CLRE. Corpus lexicografic românesc electronic*. A continuat documentarea în vederea redactării unor articole din porțiunea *C – CALA-*. În urma realizării activităților prevăzute, au fost revizuite 151 382 de cuvinte-titlu din dicționarele indexate în baza de date *CLRE*; au fost validate 15 766 de

cuvinte-titlu din dicționare vechi, indexate în baza de date *CLRE*. De asemenea, au fost verificate automat două treimi din paginile validate și/sau revizuite în cadrul *CLRE* și a fost construită interfața de lectură finală a dicționarelor din corpus, în vederea pregătirii materialului pentru publicarea on-line. Alte activități ale membrilor echipei: indexarea revistei „Philologica Jassyensia” pe site-ul revistei și în bazele de date CEEOL și ProQuest (Marius-Radu Clim); mentenanța și depanarea infrastructurii informatice din Institut; mentenanța rețelelor de date și telecomunicații ale Institutului (Mădălin Ionel Patrașcu). Paralel, cercetătorii departamentului și-au continuat activitatea în proiecte de cercetare, naționale și internaționale, cu finanțare extrabugetară.

♦ La **Departamentul de dialectologie și sociolingvistică**, după finalizarea introducerii în baza de date a materialului brut aferent volumului al V-lea din **NALR. Moldova și Bucovina**, a început o nouă etapă în redactarea atlasului, alocată primei revizii a hărților (analitice și sintetice) și a materialului necartografiat, precum și realizării paragrafului de corespondențe cu celelalte atlase lingvistice europene; în acest sens, în primul trimestru din anul 2018 a fost realizată prima revizie a unui număr de 13 hărți analitice și 13 hărți sintetice (corespunzătoare întrebărilor cu numerele 1577–1582, 1589–1592, 1594–1596, 1599 din Chestionarul NALR), precum și pentru 13 planșe cu material necartografiat (corespunzătoare întrebărilor cu numerele 1750, 1751, 1753, 1788, 1847, 1856–1858, 1881, 1904, 1915, 1967, 1975 din Chestionarul NALR), pentru întreg acest material dialectal fiind redactat și indicele de cuvinte și forme; în cadrul activității de digitalizare a arhivei audio de etno- și sociotexte a Departamentului, au fost transferate în format digital un număr de 20 de benzi de magnetofon și a fost prelucrată parțial informația digitalizată de pe un număr de 5 benzi de magnetofon aferente proiectului **NALR. Moldova și Bucovina**; de asemenea, au fost transferate în format digital un număr de 25 de benzi de magnetofon și casete audio și a fost prelucrată parțial informația digitalizată de pe un număr de 5 benzi de magnetofon din cadrul arhivei constituite în urma derulării, în perioada 1992–1995, a proiectului *Graiurile românești de la est de Carpați. Etno- și sociotexte*, în care au fost implicați cercetători din centrele academice Iași și Chișinău.

♦ La **Departamentul de istorie literară** s-a continuat lucrul la proiectul fundamental și prioritar al Academiei Române – ediția a II-a a *Dicționarului general al literaturii române (DGLR)* – și la proiectul departamentului, respectiv *Enciclopedia scrierilor memorialistice românești (ESMR)*. Pentru **DGLR** au fost actualizate o parte din articolele proprii, precum și ale colegilor indisponibili, publicate în prima ediție a **DGLR**, și s-a lucrat la noi

articole despre autori și periodice. S-a făcut revizia finală și pregătirea pentru tipar a volumului V, **M–O** (Remus Zăstroiu, Gabriela Drăgoi, Victor Durnea). S-a realizat actualizarea și completarea a 70 de articole (Remus Zăstroiu) și a articolelor lui Leon Volovici și Ion Lăzărescu (Remus Zăstroiu). Pentru obținerea unor informații biobibliografice s-a luat legătura prin email cu persoane din țară și din străinătate care pot avea acces la astfel de informații, precum și cu instituții (Ofelia Ichim). Nicoleta Borcea a trimis scrisori către Arhivele Naționale și alte instituții competente în vederea completării cu informații biografice. În cadrul departamentului se cer informații (Remus Zăstroiu) și se arhivează răspunsurile provenite de la Arhivele Naționale, primării, oficii de stare civilă, biblioteci, muzee etc.; se asigură accesul cercetătorilor la Arhiva Institutului: predare-restituire de fișe (Nicoleta Borcea). A continuat excerptarea informațiilor pentru proiectul **ESMR**, precum și redactarea de articole (Șerban Axinte, Nicoleta Borcea, Bogdan Crețu, Amalia Drăgulănescu, Sebastian Drăgulănescu, Ofelia Ichim, Doris Mironescu, Maricica Munteanu, Remus Zăstroiu). Sunt gestionate și actualizate listele cu scriitori și alte materiale de specialitate care vor intra în cuprinsul *Enciclopediei scrierilor memorialistice românești*; se ține evidența repartizării articolelor către membrii departamentului (Ofelia Ichim). CS I dr. Victor Durnea a continuat lucrul la ediția critică G. Ibrăileanu, *Opere*, sub egida Academiei Române.

♦ **Departamentul de etnografie și folclor** a continuat sistematizarea și analiza documentelor din arhivă, în vederea redactării lucrărilor aflate în plan. Adina Ciubotariu a redactat articolul *Ipostaze simbolice ale sacrificiului pentru construcții*, ca parte a studiului introductiv pentru volumul *Arhitectura țărănească din Moldova. Tipologie și corpus de documente*, și a completat baza de documente fotografice a proiectului cu imagini preluate în cursul deplasării în localitățile Rateșu Cuzei, Rebricea și Căntălărești din județul Vaslui. Ioana Repciuc a continuat redactarea studiului introductiv (*Retrospectiva bibliografică și Măștile zoomorfe – tipuri și semnificații simbolice*) pentru volumul *Credințe și obiceiuri din ciclul sărbătorilor de iarnă din Moldova. Tipologie și corpus de texte*.

În vederea realizării unei ediții a răspunsurilor primite de B.P. Hasdeu la Chestionarul lingvistic *Dotațiunea Carol I (Programa pentru adunarea datelor privitoare la limba română, mss. BAR 3418–3436)*, Astrid Cambose a continuat documentarea asupra edițiilor critice de texte din sec. XIX, transcrierea *mss. rom. 3418*, BAR București, precum și redactarea glosarului și a aparatului critic.

♦ La **Departamentul de toponimie**, pentru tema *Micul dicționar toponimic al Moldovei, structural și etimologic*. Partea a 2-a. *Toponime descriptive*,

s-a continuat rezolvarea problemelor apărute în structurarea și în clarificarea etimologiei toponimice, completându-se baza de date a lucrării cu noi atestări, în funcție de ilustrarea câmpurilor toponimice în lucru și de necesitățile impuse de clarificarea etimologiei toponimice a nucleului fiecărui câmp (cca 300 fișe). La tema *Tezaurul toponimic al României. Moldova. Vol. III. Dicționarul toponimic al bazinului Moldovei. Partea 1. Moldova superioară*, la care se lucrează cu ½ normă de cercetare, s-a realizat completarea și verificarea bazei documentare (cca 300 fișe).

STRUCTURA ȘI ORGANIGRAMA INSTITUTULUI Ianuarie 2018

Director: Prof. univ. dr. Bogdan-Mihai CREȚU

Secretar științific (cu delegație): CS I dr. Gabriela HAJA

<p style="text-align: center;">Departamentul de lexicologie-lexicografie</p> <p>CS II dr. Marius-Radu Clim CS I dr. Mioara-Vasilica Dragomir CS I dr. Cristina-Michaela Florescu, ½ normă CS I dr. Gabriela HAJA* CS I dr. Laura-Mona Manea CS I dr. Eugen Munteanu, ½ normă CS Mădălin Ionel Patrașcu CS dr. Alina-Mihaela Pricop CS I dr. Elena Tamba</p> <p style="text-align: center;">Departamentul de dialectologie și sociolingvistică</p> <p>CS I dr. Luminița-Dana Botoșineanu CS dr. Alexandru-Laurențiu Cohal CS I dr. Florin-Teodor OLARIU* CS III dr. Veronica Olariu</p> <p style="text-align: center;">Departamentul de toponimie</p> <p>CS II dr. Daniela-Ștefania Butnaru CS I dr. Vlad COJOCARU* CS I dr. Dragoș Moldovanu, ½ normă CS III dr. Aurel-Dinu Moscal CS III dr. Ana-Maria Prisacaru</p>	<p style="text-align: center;">Departamentul de istorie literară</p> <p>CS III dr. Șerban-Octavian Axinte CS Nicoleta Borcea CS III dr. Amalia-Florentina Drăgulănescu CS III dr. Sebastian Drăgulănescu CS I dr. Victor Durnea, ½ normă CS I dr. Ofelia ICHIM* CS III dr. Doris-Dumitru Mironescu, ½ normă ACS drd. Maricica Munteanu CS I dr. Remus Zăstroiu, ½ normă</p> <p style="text-align: center;">Departamentul de etnografie și folclor</p> <p>ACS dr. Astrid Cambose CS II dr. Adina CIUBOTARIU* CS III dr. Ioana-Otilia Repciuc</p> <p style="text-align: center;">Biblioteca</p> <p>dr. Cecilia Maticiu, bibliotecar I A</p> <p style="text-align: center;">Secretariat</p> <p>Gabriela Negoită, referent de specialitate gr I (S)</p> <p style="text-align: center;">Muncitor calificat I cu atribuții de gestionar: Iulian Cătălin Piliuță</p> <p style="text-align: center;">Îngrijitor: Maria Cociș</p>
--	--

* Șef de departament.

GRANTURI, PROIECTE, BURSE

- ◆ CS dr. Marius-Radu Clim, CS I dr. Gabriela Haja (responsabil de proiect pentru România) și CS I dr. Elena Tamba au continuat colaborarea la proiectul internațional COST Action CA16105 *European Network for Combining Language Learning with Crowdsourcing Techniques* (http://www.cost.eu/COST_Actions/ca/CA16105). Din echipa de cercetare din România fac parte 8 cercetători de la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Facultatea de Informatică și Facultatea de Litere, de la Institutul de Cercetări pentru Inteligență Artificială din București și de la Institutul de Filologie Română „A. Philippide” al Filialei din Iași a Academiei Române.
- ◆ CS I dr. Cristina Florescu (revizor), CS I dr. Florin-Teodor Olariu (redactor), CS dr. Alina-Mihaela Pricop (redactor) și CS I dr. Elena Tamba (redactor) au continuat colaborarea la proiectul internațional *Dictionnaire Étymologique Roman* (DÉRom). *Première phase : le noyau panroman* (subvenționat ANR și DFG, a. 2012–2015) (cf. <http://www.atilf.fr/DERom>).
- ◆ În cadrul proiectului *Migrație și identitate în spațiul cultural românesc. Abordare multidisciplinară* (coordonator: Academia Română, Filiala Iași; cod: PN-III-P1-1.2-PCCDI-2017-0116), ce se va derula în perioada 2018–2020 prin intermediul instrumentului de finanțare *Proiecte complexe realizate în consorții CDI* (UEFISCDI), cercetătorii Ioana Repciuc, Adina Ciubotariu, Alexandru-Laurențiu Cohal (coordonator), Florin-Teodor Olariu și Veronica Olariu au desfășurat unele activități premergătoare începerii sub-proiectului intitulat *Componenta etnolingvistică a identității în contextul migrației: comunitățile românofone din Europa Occidentală*.
- ◆ Dinu Moscal este colaborator la proiectul *Etnoarheologia sării în spațiul intracarpatic al României*, grant PN-III-P4-ID-PCE-2016-0759; 1.10.2017–30.09.2020; director de proiect: conf. univ. dr. Marius Alexianu.
- ◆ *Manuel de linguistique roumaine*, proiect al Editurii De Gruyter Mouton din seria *Manuals of Romance Linguistics* (2014–2019). Coordonatori: Wolfgang Dahmen și Eugen Munteanu. Proiect internațional (35 de colaboratori din România, Germania, Austria, Spania și Italia). Colaboratori din cadrul Institutului de Filologie Română „A. Philippide”: Luminița Botoșineanu, Daniela Butnaru, Marius-Radu Clim, Vlad Cojocaru, Cristina Florescu, Laura Manea, Dinu Moscal, Florin-Teodor Olariu, Veronica Olariu, Ana-Maria Prisacaru, Ioana Repciuc, Elena Tamba.

CĂRȚI, EDIȚII

- ◆ Doris Mironescu, *Viața lui M. Blecher. Împotriva biografiei*, ediția a doua, revizuită, București, Editura Humanitas, 264 p., ISBN 978-973-50-6017-6.

STUDII, ARTICOLE, RECENZII

- ◆ Șerban Axinte, *Leon Donici și Revoluția rusă. O restituire*, în Bogdan Crețu, Ofelia Ichim, Marius-Radu Clim (coord.), *Memorialistica românească: între documentul istoric și obiectul estetic*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2017, p. 73–80.
- ◆ Daniela Butnaru (în colaborare), *Reprezentarea mentalului religios în toponimia românească*, în vol. *Name and naming. Proceedings of the Fourth International Conference on Onomastics „Name and naming” – Sacred and profane in onomastics, Baia Mare, September 5–7 2017*, editor Oliviu Felecan, Cluj-Napoca, Editurile Mega și Argonaut, 2017, p. 560–569.
- ◆ Astrid Cambose, *Jurnalul inedit (2001–2002) al Monicăi Lovinescu: particularitățile discursului diaristic și provocările îngrijirii de ediție*, în Bogdan Crețu, Ofelia Ichim, Marius-Radu Clim (coord.), *Memorialistica românească: între documentul istoric și obiectul estetic*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2017, p. 107–117.
- ◆ Vlad Cojocaru, *La dénomination toponymique personnelle et l'évolution sociale*, în SCOL, X, Craiova, Editura Sitech, 1-2 / 2017, p. 41-49.
- ◆ Bogdan Crețu, *Aux portes de l'Orient, and Through: Nicolae Milescu, Dimitrie Cantemir, and the “Oriental” Legacy of Early Romanian Literature*, în *Romanian Literature as World Literature*, coord. Mircea Martin, Christian Moraru, Andrei Terian, New York, Bloomsbury Academic, 2017, p. 24–46; (în colaborare), *Institutul de Filologie Română „A. Philippide” – 90 de ani de activitate*, în „Academica”, anul XXVII, 2017, nr. 10–11, octombrie–noiembrie (324–325), p. 27–31.
- ◆ Mioara Dragomir, *Un om, o epocă – Sub călcâiul vremii, de Ion Gheție*, în Bogdan Crețu, Ofelia Ichim, Marius Radu Clim (coord.), *Memorialistica românească: între documentul istoric și obiectul estetic*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2017, p. 163–170.
- ◆ Stelian Dumistrăcel, 13 articole de cultivare a limbii și de pragmatică a comunicării, la rubrica intitulată „Cuvinte acoperite”, din „Ziarul de Iași”.
- ◆ Gabriela Haja, *Departamentul de lexicologie-lexicografie*, în „Academica”, anul XXVII, 2017, nr. 10–11, octombrie–noiembrie (324–325), p. 32–35.
- ◆ Adina Hulubaș, *Departamentul de etnologie*, în „Academica”, anul XXVII, 2017, nr. 10–11, octombrie–noiembrie (324–325), p. 47–48.

- ◆ Ofelia Ichim (în colaborare), *Institutul de Filologie Română „A. Philippide” – 90 de ani de activitate*, în „Academica”, anul XXVII, 2017, nr. 10–11, octombrie–noiembrie (324–325), p. 27–31; (în colaborare), *Departamentul de istorie literară*, idem, p. 44–46; *N.B. Locusteanu – Amintiri*, în Bogdan Crețu, Ofelia Ichim, Marius-Radu Clim (coordonatori), *Memorialistica românească: între documentul istoric și obiectul estetic*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2017, p. 203–208.
- ◆ Cecilia Maticiu, *Istoria și istoriile Elenei Văcărescu*, în Bogdan Crețu, Ofelia Ichim, Marius-Radu Clim (coord.), *Memorialistica românească: între documentul istoric și obiectul estetic*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2017, p. 247–253.
- ◆ Doris Mironescu, *How Does Exile Make Space? Contemporary Romanian Émigré Literature and the Worldedness of Place: Herta Müller, Andrei Codrescu, Norman Manea*, în *Romanian Literature as World Literature*, coord. Mircea Martin, Christian Moraru, Andrei Terian, New York, Bloomsbury Academic, 2017, p. 289–308; *Condițiile de existență ale biografiei critice actuale*, în „Transilvania”, nr. 2, 2018, p. 56–70, ISSN 0255-0539. *Amintiri din copilărie de Ion Creangă sau despre performanță în memorialistică*, în Bogdan Crețu, Ofelia Ichim, Marius-Radu Clim (coord.), *Memorialistica românească: între documentul istoric și obiectul estetic*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2017, p. 281–290.
- ◆ Dragoș Moldovanu, *Departamentul de toponimie*, în „Academica”, anul XXVII, 2017, nr. 10–11, octombrie–noiembrie (324–325), p. 40–43.
- ◆ Maricica Munteanu, *Spațiul ieșean: capitală provincială, „hartă mentală”, lieu de mémoire*, în Bogdan Crețu, Ofelia Ichim, Marius-Radu Clim (coord.), *Memorialistica românească: între documentul istoric și obiectul estetic*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2017, p. 291–302; *Revoluții urbane, contra-revoluții periferice. Reprezentări ale provinciei în literatura grupării de la „Viața românească”*, în Emanuel Grosu, Anca-Diana Bibiri, Camelia Grădinaru, Andreea Mironescu și Roxana Patraș (coord.), *Revolutions. The Archeology of Change*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2018.
- ◆ Florin-Teodor Olariu, *Departamentul de dialectologie și sociolingvistică*, în „Academica”, anul XXVII, 2017, nr. 10–11, octombrie–noiembrie (324–325), p. 36–39.
- ◆ Alina-Mihaela Pricop, *Nume proprii în dicționarele multilingve românești*, în Oliviu Felecan (ed.), *Name and Naming. Proceedings of the Fourth International Conference on Onomastics. Sacred and Profane in Onomastics (Baia Mare, September 5–7, 2017)*, Cluj-Napoca, Editurile Mega și Argonaut, 2017.
- ◆ Ana-Maria Prisacaru (în colaborare), *Reprezentarea mentalului religios în toponimia românească*, în vol. *Name and naming. Proceedings of the Fourth International Conference on Onomastics „Name and naming” – Sacred and profane in onomastics, Baia Mare, september 5–7 2017*, editor Oliviu Felecan,

Cluj-Napoca, Editurile Mega și Argonaut, 2017, p. 560–569.

♦ Ioana Repciuc, *Eul și chestionarul. Inserții memorialistice în discursul etnografic românesc*, în Bogdan Crețu, Ofelia Ichim, Marius-Radu Clim (coord.), *Memorialistica românească: între documentul istoric și obiectul estetic*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2017, p. 339–354; *Patrimoniul cultural european – obsesie pentru trecut?*, în „Mozaicul”, serie nouă, anul XX, nr. 11–12 (229–230), 2017, p. 19; *Eternul străin–dușman – cercetarea anxietăților contemporane*, id., nr. 1 (231), 2018, p. 16; *Claude Lévi-Strauss despre primitivul din noi*, în id., nr. 2 (232), 2018, p. 17; *Mic tratat de antropologie publică*, în id., nr. 3 (233), 2018, p. 17.

♦ Remus Zăstroiu (în colaborare), *Departamentul de istorie literară*, în „Academica”, anul XXVII, 2017, nr. 10–11, octombrie–noiembrie (324–325), p. 44–46.

COMUNICĂRI ȘTIINȚIFICE

♦ Daniela Butnaru, *Les relations entre certains noms de lieux reflétées dans un dictionnaire toponymique*, la al XVIII-lea Colocviu de onomastică organizat de Societatea Franceză de Onomastică și de Universitatea Jean Jaurées din Toulouse (Toulouse, 17–19 ianuarie 2018). Participarea la această conferință a fost finanțată prin programul de Mobilități pentru cercetători – cod proiect PN-III-P1-1.1-MC-2017-1461, lista IX, poziția 55; conferința *La recherche toponymique en Roumanie. Evolution et résultats*, susținută, la invitația Societății franceze de onomastică, la Centrul de primire și de cercetare al Arhivelor naționale din Paris (19 martie 2018).

♦ Stelian Dumistrăcel, *Sever Pop, unul dintre făuritorii României Mari*, la Masteratul de Lingvistică generală și aplicată de la Facultatea de Litere a Universității „Alexandru Ioan Cuza” (cursul prof. dr. Mihaela Secrieru; 28 februarie 2018).

♦ Doris Mironescu, *Eminescu și problema memoriei*, „Ziua Culturii Naționale. Mihai Eminescu – între trecut și viitor”, Bacău, Centrul de Cultură „George Apostu”, 15 ianuarie 2018.

♦ Florin-Teodor Olariu, *Cum se (mai) vorbește pe la sate – geografia graiurilor românești*, conferință prezentată în cadrul Programului național „Școala altfel”, Colegiul Național „Costache Negruzzi”, 29 martie 2018.

ARHIVELE INSTITUTULUI DE FILOLOGIE ROMÂNĂ „ALEXANDRU PHILIPPIDE”*

În fiecare departament s-au constituit, de-a lungul timpului, arhive de material, cuprinzând câteva milioane de fișe informative, caiete de anchete, manuscrise, hărți, benzi magnetice, arhive audio-video, fotografiile și obiecte etnografice. O parte din material a fost deja folosită în lucrările publicate sau în curs de elaborare.

Departamentul de lexicologie–lexicografie

A. CLRE. Corpus lexicografic românesc electronic cuprinde 130 de dicționare, scrise în alfabet chirilic, alfabet gotic, alfabet de tranziție, alfabet latin, digitalizate și aliniat la nivel de intrare. În diverse faze ale digitalizării mai sunt alte 70 de dicționare din cele peste 300 de dicționare, înregistrate ca izvoare secundare, în *Bibliografia Dicționarului limbii române*.

B. Biblioteca DLRI reprezintă varianta electronică a *Bibliografiei Dicționarului limbii române* și cuprinde, în prezent, 2 400 de cărți, reviste, manuscrise, între care și *Dicționarul limbii române* redactat de A. Philippide. Volumele sunt salvate în format .pdf, .txt, .doc, cu adnotări biblioteconomice, de interes pentru lexicografia diacronică.

Departamentul de dialectologie și sociolingvistică

A. Caietele cu răspunsurile obținute la întrebările din Chestionarul *Noului Atlas lingvistic român, pe regiuni* și benzile de magnetofon cu înregistrări de texte dialectale (de profil predominant etnolingvistic) din cele 210 localități anchetate din rețeaua *NALR. Moldova și Bucovina*;

B. Benzi de casetofon cu etno- și sociotexte înregistrate în 30 de localități din România, Republica Moldova și Ucraina, în cadrul proiectului de colaborare internațională *Graiuri românești de la est de Carpați: etno- și sociotexte*.

C. Arhiva video cu înregistrări realizate în perioada 2011–2017 în cadrul proiectului *Atlasul lingvistic audiovizual al Bucovinei*, în 17 localități din județul Suceava.

D. Arhiva audio cu înregistrări cu tematică etno- și socioculturală făcute, începând cu anul 2007, cu reprezentanți ai diasporei românești recente din Italia, Spania, Franța, Ungaria și Canada.

Departamentul de toponimie

A. Baza de date a volumului I al *Tezaurului toponimic al Moldovei*, peste 300 000 de fișe din documente editate și de arhivă, lucrări de specialitate, răspunsuri la anchete indirecte etc.

B. Baza de date a volumului al II-lea al *Tezaurului*, cca 50 000 de fișe.

C. Fișierul de entopice (termeni geografici), peste 50 000 de fișe.

D. Caiete de anchetă indirectă, lucrări de licență, cca 400.

E. Caiete de anchetă directă, cca 50.

* Extras din volumul aniversar *Institutul de Filologie Română „A. Philippide” 1927–2017*, Iași, 2017, ISBN 978-973-0-25469-3, p. 162–164.

Departamentul de istorie literară

A. Arhiva și Baza de date

Arhiva *Dicționarului general al literaturii române* a fost constituită începând cu anii '70, în urma difuzării unui chestionar specific de lexicografie literară. Trimis scriitorilor, rudelor acestora, instituțiilor deținătoare de date biografice, chestionarul a adus în Arhivă răspunsuri referitoare la cca. 1 300 de autori, însoțite, în multe cazuri, și de o iconografie diversă. **Baza de date** a fost constituită începând din anul 1975 și cuprinde informații biobibliografice consemnate pe suport tradițional de hârtie. În continuare se înregistrează noi informații în Arhivă și în Baza de date.

B. Fondul Eugen Relgis. Constituit din cărți, reviste, articole decupate din diverse publicații periodice donate de fiul scriitorului.

Fondul Dumitru Iov. Constituit din acte, scrisori, fotografii și diverse publicații donate de profesoara Elena Maria Apostu.

Fondul Sergiu Matei Nica. Constituit din manuscrise donate de ing. Andrei Cireș, fiul scriitorului Sergiu Matei Nica.

Departamentul de etnologie

Arhiva de Folclor a Moldovei și Bucovinei

a. **Fonoteca** (înregistrări sonore analogice și digitale).

b. **Fototeca** (negative alb-negru, copii foto și diapozitive color).

c. **Manuscrise** (chestionare, caiete de teren, fișe sistematizate).

d. **Fondul Petru Caraman** (culegeri de texte folclorice și documente etnografice realizate de etnolog și cu sprijinul unor colaboratori).

VARIA

◆ În data de 13 ianuarie 2018, CS I dr. Luminița Botoșineanu și CS II dr. Daniela Butnaru au efectuat o anchetă mixtă (dialectală, respectiv toponimică) în comuna Săbăoani, județul Neamț (prima etapă).

◆ CS I dr. Elena Tamba a participat, în calitate de expert evaluator raportor, în data de 5 februarie 2018, la Ședința de panel pentru Științe Umaniste, în procesul de evaluare pentru Competiția 2016 – *Proiecte de cercetare postdoctorală (PD)*, din cadrul Subprogramului Resurse Umane – UEFISCDI.

◆ Pe data de 1 martie a.c., la librăria „Tafrali” a Universității „Alexandru Ioan Cuza”, în organizarea Editurii „Polirom”, a avut loc lansarea volumului *Cuvintele, încotro? Lingvistică pentru toate televiziunile*, semnat de Stelian Dumistrăcel. Volumul a fost prezentat de CS I dr. Gabriela Haja, șefa Departamentului de lexicologie–lexicografie de la Institutul de Filologie Română „Alexandru Philippide”, prof. dr. Bogdan Crețu, de la Facultatea de Litere a Universității „Alexandru Ioan Cuza”, directorul Institutului „A. Philippide”, conf. dr. Ioan Milică, directorul Departamentului de Românică, Jurnalism și științe ale comunicării și Literatură comparată al Facultății de Litere a Universității „Alexandru Ioan Cuza” și directorul Bibliotecii Centrale Universitare „M. Eminescu”, și de Toni Hrițac, redactorul-șef al „Ziarului de Iași”, publicație în

paginile cărora au apărut, inițial, textele adunate în volumul lansat. Editura „Polirom” a fost reprezentată de Claudia Fitcoschi, directorul de promovare și relații cu presa al Editurii, iar publicistul Andrei Giurgia a moderat dezbaterile. Iată câteva cuvinte de apreciere din partea lui Ioan Milică: „Stelian Dumistrăcel dezvoltă, în rame enciclopedice, un discurs critic pilduitor, însă nu prin tonul apodictic și rigid pe care filologii sunt adesea ispitiți să îl adopte atunci când se pronunță asupra unor chestiuni delicate ale uzului lingvistic, ci prin valorificarea unui repertoriu bogat de mijloace de educare a bunului-simț în exprimare. Astfel împletite, confesiunea și anecdota, decupajul savant și extrasul literar, proverbul și aforismul, clișeu și vorba de duh se topesc într-o captivantă poveste a vorbei, pe care lingvistul o deapănă cu știință și cu talent” (vezi și *Jurnaleza pentru toți*, în „Ziarul de Iași”, 20 decembrie 2017).

◆ CS II dr. Adina Ciubotariu a acordat consultanță de specialitate la Tele Moldova în datele de 1 și 16 martie și la Radio România Cultural în ziua de 28 martie. În calitate de expert mediator în UNESCO Global Network of Facilitators, a redactat cinci studii de caz despre elemente de patrimoniu cultural imaterial ce pot fi valorificate durabil în vederea includerii lor în planul de lucru pentru anul 2018 al Centrului Regional pentru Salvagardarea Patrimoniului Cultural Imaterial din Sud-Estul Europei din Sofia, Bulgaria.

◆ CS II dr. Daniela Butnaru a efectuat un stagiul de documentare la Centrul de onomastică din cadrul Arhivelor Naționale din Paris în perioada 5–21 martie 2018 (finanțat prin programul de Mobilități pentru cercetători – cod proiect PN-III-P1-1.1-MC-2017-1770, lista XI, poziția 47).

◆ CS I dr. Gabriela Haja (membru în echipa de organizare), CS I dr. Elena Tamba și CS II dr. Marius-Radu Clim au participat la întrunirea generală din cadrul proiectului COST *enetCollect. European Network for Combining Language Learning with Crowdsourcing Techniques* (http://www.cost.eu/COST_Actions/ca/CA16105), organizată de Facultatea de Informatică a Universității „Alexandru Ioan Cuza” și de Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, Academia Română, Filiala din Iași, desfășurată la Iași, în perioada 14–16 martie 2018.

◆ Prof. univ. dr. Eugen Munteanu a fost membru în comisia pentru obținerea abilitării de către conf. univ. dr. conf. univ. dr. Ramona Simuț (Universitatea de Vest din Timișoara, 7 martie 2018).

◆ Prof. univ. dr. Eugen Munteanu este membru în comisiile tutoriale pentru stagiul doctoral a 9 doctoranzi, aflați sub îndrumarea prof.univ.dr. Andrei Hoișie (5 doctoranzi), prof.univ.dr. Magda Jeanrenaud (2 doctoranzi) și prof.univ.dr. Felicia Dumas (2 doctoranzi) și oferă îndrumare permanentă celor 7 doctoranzi ale căror teze le conduce.

◆ CS I dr. Elena Tamba este membru în comisiile tutoriale pentru stagiul doctoral al doctoranzilor Cătălina Mărănduc și Andrei Scutelnicu, la Facultatea de Informatică, de la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.

◆ Marius-Radu Clim, Mioara Dragomir, Veronica Olariu, Mădălin Ionel Patrașcu, Ana-Maria Prisacaru, Elena Tamba și Gabriela Haja au început activitățile de organizare a Colocviului de lingvistică „Unitate lingvistică – unitate teritorială. Rolul limbii române în Unirea de la 1918”, care va avea loc la Iași, în perioada 30–31 mai 2018 (http://philippide.ro/pages/manifestari_stiintifice.html).

◆ Între 09 și 11 ianuarie 2018 a avut loc, la sediul Institutului de Filologie Română

„A. Philippide”, concursul pentru ocuparea unui post de îngrijitor, cu normă întreagă, pe durată nedeterminată. Concursul a fost câștigat de doamna Maria Cociș. Din comisia de concurs au făcut parte: prof. univ. dr. Bogdan Crețu, directorul Institutului de Filologie Română „A. Philippide” (președintele comisiei); CS II dr. Daniela Butnaru, Institutul de Filologie Română „A. Philippide” (membru); Ionel Tudosă, inspector de specialitate gr. I, Filiala din Iași a Academiei Române (membru); Gabriela Negoită, referent de specialitate gr I (S), Institutul de Filologie Română „A. Philippide” (secretar). Comisia de soluționare a contestațiilor a fost formată din: CS I dr. Gabriela Haja, Institutul de Filologie Română „A. Philippide” (președintele comisiei de soluționare a contestațiilor); CS I dr. Florin-Teodor Olariu, Institutul de Filologie Română „A. Philippide” (membru); Nicolae Armeanu, șef Birou BTA, Filiala din Iași a Academiei Române (membru); Gabriela Negoită, referent de specialitate gr I (S), Institutul de Filologie Română „A. Philippide” (secretar). Doamna Maria Cociș a fost angajată începând cu data de 22 ianuarie 2018.

♦ În anul 2018, cercetătorii Institutului de Filologie Română „Alexadru Philippide” vor organiza următoarele manifestări științifice: Simpozionul național *Toponimia între istorie, geografie și lingvistică*, ediția a V-a, Iași, 10 mai 2018 (în colaborare cu Institutul de Istorie „A.D. Xenopol” și cu Departamentul de Cercetare Interdisciplinar – Domeniul Socio-Uman al Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași); Colocviul *Unitate lingvistică – unitate teritorială. Rolul limbii române în Unirea de la 1918*, Iași, 30–31 mai 2018; Simpozionul internațional *Permanențe europene în patrimoniul național*, 7–8 iunie 2018, Palatul Culturii din Iași (în colaborare); Simpozionul național *Memorialistica românească: între documentul istoric și obiectul estetic (receptarea Marii Uniri și a Primului Război Mondial)*, ediția a patra, Iași, 27–28 iunie 2018; Simpozionul anual internațional al Institutului de Filologie Română „A. Philippide”, a XVII-a ediție, cu titlul *1918 – 2018. Limba și cultura română – structuri fundamentale ale identității naționale: evaluări, perspective*, Iași, 26–28 septembrie 2018.

Redacția:

**Luminița Botoșineanu, Ofelia Ichim,
Maricica Munteanu, Elena Tamba**

Responsabil de număr: Luminița BOTOȘINEANU

**INSTITUTUL DE FILOLOGIE ROMÂNĂ „A. PHILIPPIDE” • STRADA
CODRESCU, NR. 2 • IAȘI • 700481 • TEL./FAX: 004.0332/106508**

E-MAIL: secretariat_philippide@yahoo.com

WEB: <http://www.philippide.ro/>

ISSN 1582-5019